

Temat: Obliczanie liczby gdy dany jest jej ułamek.
Zadania z słowem „pozostałe” lub „reszta”
Klasy: 6-8 szkoła podstawowa
Czas: 1 godz. lekcyjna
Autor: mgr Joanna Świercz

SCENARIUSZ LEKCJI NR 4

Umiejętności z podstawy programowej, uczeń:

- rdz. II pkt. 1 - dodaje i odejmuje w pamięci liczby naturalne dwucyfrowe lub większe, liczbę jednocyfrową dodaje do dowolnej liczby naturalnej i odejmuje od dowolnej liczby naturalnej;
- rdz. II pkt. 3 - mnoży i dzieli liczbę naturalną przez liczbę naturalną jednocyfrową, dwucyfrową lub trzycyfrową sposobem pisemnym;
- rdz. II pkt. 5 - stosuje wygodne dla siebie sposoby ułatwiające obliczenia, w tym przemienność i łączność dodawania i mnożenia oraz rozdzielność mnożenia względem dodawania;
- rdz. II pkt. 11 - stosuje reguły dotyczące kolejności wykonywania działań;
- rdz. IV pkt. 1 - opisuje część danej całości za pomocą ułamka;
- rdz. IV pkt. 13 - oblicza liczbę, której część jest podana (wyznacza całość, z której określono część za pomocą ułamka);
- rdz. V pkt. 1 - dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki zwykłe o mianownikach jedno- lub dwucyfrowych, a także liczby mieszane;

Cele ogólne:

- nabycie umiejętności obliczania ułamka liczby,
- nabycie rozwiązywania zadań zawierających słowo „reszta” lub „pozostałe”,
- kształtowanie samodzielnego myślenia u uczniów,
- doskonalenie umiejętności pracy samodzielnej i w grupie.

Cele operacyjne:

UCZEŃ ZNA:	UCZEŃ ROZUMIE:	UCZEŃ UMIE:
<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka zwykłego 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka zwykłego • zasady obliczania ułamka liczby • jak dzielić całości w oparciu o podany ułamek • zasady obliczania liczby gdy dany jest jej ułamek • zasady dodawania i odejmowania ułamków zwykłych 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć ułamek liczby • opisać część danej całości za pomocą ułamka • opisać część danej wielkości za pomocą ułamka • obliczyć liczbę, której część jest podana • dodawać i odejmować ułamki zwykłe • rozwiązywać praktyczne zadania dotyczące obliczania ułamka liczby

Metody nauczania:

- wykład/pogadanka,
- pokaz,

Materiały:

- wizualizacja w aplikacji,

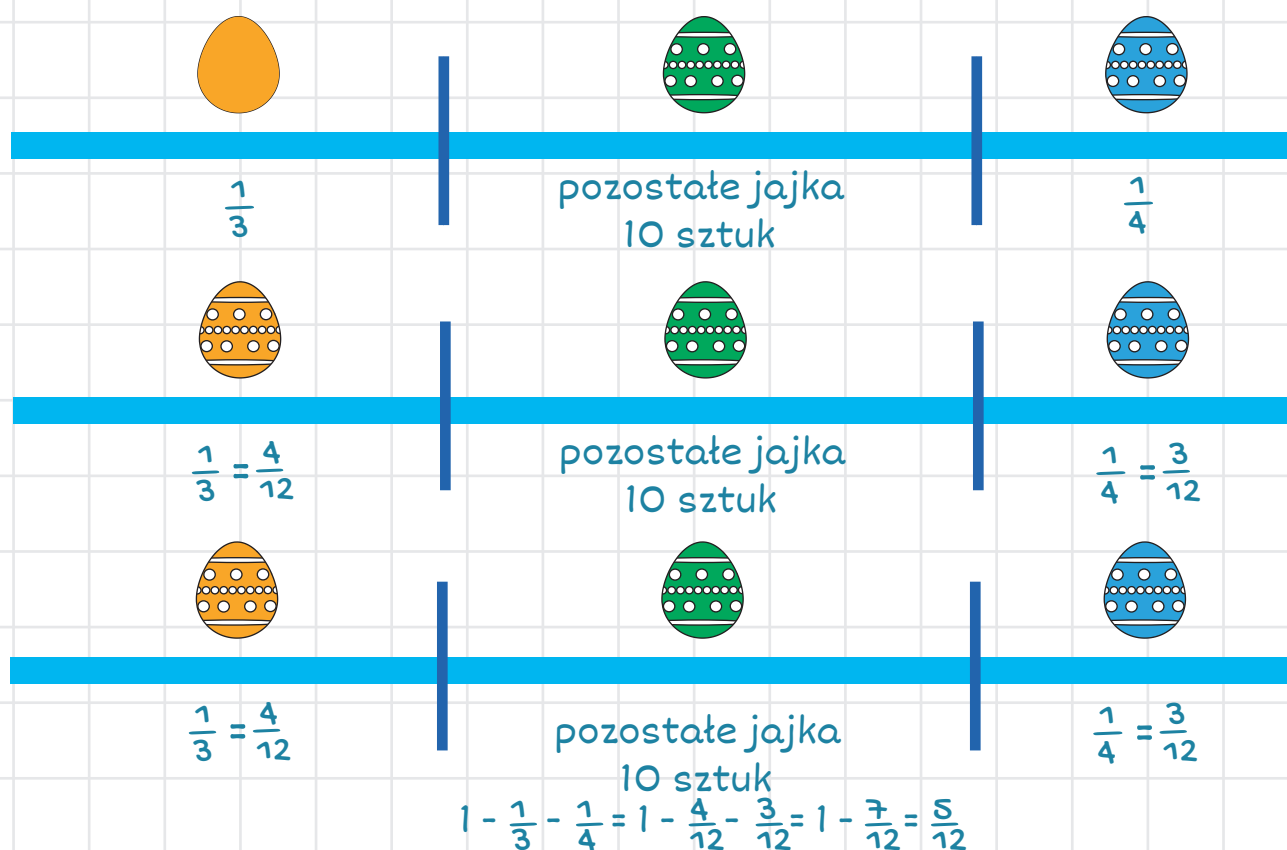
Struktura i opis lekcji: Pierwsze dwa zadania są uzupełnieniem zadań, które uczniowie mieli opanować z wykorzystaniem scenariusza 1, 2 i 3 oraz karty pracy 1, 2 i 3.

Zadanie 1

Mateusz farbuje jajka na wielkanoc. $\frac{1}{3}$ z nich będzie pomarańczowy, co czwarte niebieskie, a pozostałe 10 będzie mieć kolor zielony. Ile jajek zafarbuje Mateusz?

ROZWIĄZANIE

W ilu kolorach Mateusz przygotowuje jajka? W trzech kolorach: pomarańczowym ($\frac{1}{3}$ wszystkich jajek), niebieskim (co czwarte czyli $\frac{1}{4}$ wszystkich jajek), zielonym (10 jajek).

$\frac{5}{12}$ - 10 jajek w kolorze zielonym

$\frac{1}{12}$ - 2 jajka, bo $10 \text{ jajek} : 5 = 2 \text{ jajka}$

$\frac{12}{12}$ - 24 jajka, bo $2 \text{ jajka} \cdot 12 = 24 \text{ jajka}$

ODPOWIEDŹ : Mateusz pomaluje 24 jajka.

Zadanie 2

10% książek w bibliotece to książki dla najmłodszych, $\frac{3}{4}$ to książki dla klas starszych, a 300 to książki dla dorosłych.
Ile książek jest w bibliotece?

ROZWIĄZANIE

Jakie kategorie książek odnajdziemy w bibliotece? Książki dla najmłodszych (10% wszystkich książek), książki dla klas starszych ($\frac{3}{4}$ wszystkich książek), książki dla dorosłych (300 sztuk).

$10\% = \frac{1}{10}$ - część wszystkich książek, które są książkami dla najmłodszych

$\frac{3}{4}$ - część wszystkich książek, które są książkami dla klas starszych

$$1 - \frac{1}{10} - \frac{3}{4} = 1 - \frac{2}{20} - \frac{15}{20} = 1 - \frac{17}{20} = \frac{3}{20}$$

$\frac{3}{20}$ - część wszystkich książek, które są książkami dla dorosłych

$\frac{3}{20}$ - 300 sztuk książek

$\frac{1}{20}$ - 100 sztuk książek, bo $300 \text{ sztuk} : 3 = 100 \text{ sztuk}$

$\frac{20}{20}$ - 2000 sztuk książek, bo $100 \text{ sztuk} \cdot 20 = 2000 \text{ sztuk książek}$

ODPOWIEDŹ : W bibliotece jest 2000 książek

Zadanie 3

Odpowiedz na następujące pytania:

1. Marek zjadł $\frac{1}{3}$ czekolady, a jego siostra połowę tego co zostało.
Jaką część czekolady zjadło każde z dzieci?
Jaka część czekolady pozostała do zjedzenia?
2. Ewa pierwszego dnia przeczytała już $\frac{7}{9}$ książki,
a drugiego $\frac{1}{4}$ tego co zostało. Jaką część książki musi jeszcze przeczytać?
3. Joasia napisała rano $\frac{5}{6}$ wypracowania, a po południu $\frac{1}{10}$ reszty.
Jaka część wypracowania pozostała jej do napisania,
a jaka została już napisana?

ROZWIĄZANIE

PYTANIE 1

Ile dzieci jadło czekoladę? W jaki sposób?

Czekoladę jadło dwoje dzieci, Marek i jego siostra.

Jak jedli? To jest ważne, najpierw zjadł Marek, a dopiero potem jego siostra. Ona mogła zjeść tylko pozostałą po Marku część czekolady.

Jak rozpoznać takie zadania? Dosyć łatwo, bo w ich treści odnajdujemy słowo **zostało / pozostało / resztę / reszty**.

$\frac{1}{3}$ - część czekolady, którą zjadł Marek

$1 - \frac{1}{3} = \frac{2}{3}$ - część czekolady, która została dla siostry Marka

połowa z $\frac{2}{3}$ - część czekolady, którą zjadła siostra Marka,

$$\frac{2}{3} : 2 = \frac{2}{3} \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{3}$$

Jaka część czekolady pozostała do zjedzenia,
jeśli Marek zjadł $\frac{1}{3}$, a jego siostra też $\frac{1}{3}$?

$1 - \frac{1}{3} - \frac{1}{3} = \frac{1}{3}$ - taka część czekolady pozostała do zjedzenia.

Należy wspólnie z uczniami omówić przykłady 2 i 3.

Zadanie 4

Wizualizacja w aplikacji

Pan Jarek podzielił trasę rowerową liczącą 125 km na trzy etapy.

Pierwszego dnia przejechał $\frac{2}{5}$ trasy, drugiego dnia $\frac{1}{3}$ pozostałego odcinka.

Ile kilometrów pan Jarek przejechał każdego dnia?

ROZWIĄZANIE

Pan Jarek zaplanował przejechać 125 km w trzy dni

$\frac{2}{5}$ - taką część trasy przejechał pierwszego dnia

$\frac{2}{5}$ - to 50 km, bo $125 \text{ km} : 5 \cdot 2 = 50 \text{ km}$

Jaką trasę ma jeszcze do pokonania pan Jarek podczas drugiego

i trzeciego dnia? 75 km, bo $125 \text{ km} - 50 \text{ km} = 75 \text{ km}$

$\frac{1}{3}$ - pozostałej trasy musi pokonać drugiego dnia

$\frac{1}{3}$ - pozostałej trasy to 25 km, bo $75 \text{ km} : 3 \cdot 1 = 25 \text{ km}$

Ile kilometrów musi pokonać pan Jarek trzeciego dnia?

$75 \text{ km} - 25 \text{ km} = 50 \text{ km}$

ODPOWIEDŹ : Pan Jarek pierwszego i trzeciego dnia przejechał 50 km, a drugiego 25 km.

